

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Beslut 18/2016		SIDA 1 (5)
Göteborg	DATUM 2016-04-07	DNR ÖN 2015/43

PARTER

KLAGANDE

Ragnar Block, Lunnaliden 1, 519 30 Horred

Ombud: Advokaten Andreas Stenkar Karlgren, Box 123, 261 22 Landskrona

MOTPART

Domkapitlet i Göteborgs stift, Box 11937, 404 39 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Domkapitlet i Göteborgs stifts beslut den 17 december 2015, Beslut 10/15
i ärende dnr 42/15/73

SAKEN

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Överklagandenämnden upphäver domkapitlets beslut.

BAKGRUND

Domkapitlet i Göteborgs stift har vid sammanträde den 10 december 2015, behandlat bl.a. tre tillsynsärenden gällande präster som varit verksamma vid Mariakyrkan i Uddevalla och Stigens kyrka. De aktuella prästerna har tilldelats påföljd enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen. Samtliga har överklagat besluten till Överklagandenämnden som denna dag har fattat beslut i ärendena (beslut i detta ärende samt beslut 19/2016 och 20/2016).

YRKANDE M.M.

Ragnar Block har yrkat att Överklagandenämnden ska upphäva domkapitlets beslut samt att nämnden ska förordna att beslutet inte ska gälla intill målet har avgjorts slutligt.

Till stöd för sitt överklagande har Ragnar Block anfört bl.a. följande:

"Ärendebeteckning 42/15/182

Domkapitlet har i avgörande 2009-05-14 § 98 friat Ragnar Block från disciplinansvar och brott mot vagningslöftena. I beslutet konstateras att rådgivningen är tillåten men man finner ändå anledning att uttala kritik mot honom. Domkapitlets saknar stöd i kyrkoordningen för att man kan uttala kritik vid friande beslut. Kyrkoordningen uttrycker klart att det finns tre alternativa påföljder (obehörigförklaring, varning med provotid samt skriftlig erinran). Innebörden av beslutet (2009-05-14 § 98) är att hans agerande inte kan anses strida mot hans prästvagningslöften. Domkapitlet gör nu en annan bedömning av det uppdrag om rådgivning som Ragnar Block åtagit sig. Detta strider såväl materiellt som formellt mot Svenska kyrkans rättsordning.

Domkapitlets beslut är formellt felaktigt av följande skäl. Vid tolkning och tillämpning av kyrkoordningens bestämmelser gäller de principer som är allmänt vedertagna för samhällets rättsordning i övrigt. Detta tillsammans med Överklagandenämndens praxis ger vid handen att europakonventionens rättssäkerhetsregler är tillämpliga på obehörighetsärenden vid domkapitlet. Rätten att inte bli prövad två gånger för samma sak (*ne bis in idem*) gäller därmed för domkapitlets handläggning. Domkapitlets beslut (2009-05-14 § 98) att fria honom från anklagelsen om överträdelse av sina prästvagningslöften är ett gynnande förvaltningsrättsligt beslut som inte kan ändras eller omprövas. Det överklagade beslutet innebär att domkapitlet obehörigförklarar Ragnar Block för att han fullföljt den rådgivning som varit tillåten. Det tidigare beslutet omfattar inte bara den då lämnade rådgivningen utan hela det antagna rådgivningsuppdrag som var uppe till granskning i domkapitlets tidigare avgörande. Detta uppdrag har bestått efter domkapitlets beslut. Det nu aktuella beslutet prövar alltså samma omständigheter som var aktuella vid beslutet år 2009. Att han fullföljt uppdraget även efter beslutet är därmed bara relevant i det avseende att Ragnar Block mot bakgrund av domkapitlets tidigare beslut funnit sig vara fri att göra så.

Domkapitlets beslut är materiellt felaktigt av följande skäl. I linje med domkapitlets beslut (2009-05-14 § 98) har Ragnar Block ansett sig fri att fullfölja det uppdrag som domkapitlet granskat. Domkapitlet kan inte i efterhand finna att detta var en otillåten rådgivning och han kan således inte heller straffas för detta. Den kritik domkapitlet uttalat är dels inte tillåten och dels avser det antagandet av uppdraget och inte fullföljandet av samma uppdrag. Ragnar Blocks uppdrag har varit fortlöpande. Något nytt uppdrag har inte antagits. Någon kritik mot fullföljandet av uppdraget har heller inte riktats mot honom.

Under alla omständigheter är det oförenligt med den förutsägbarhet måste prägla Svenska kyrkans rättstillämpning att man vid en första prövning finner ett visst agerande vara helt tillåtet för att sedan finna det vara ett sådant stort brott mot prästvagningslöftena att endast obehörighet kan komma ifråga vid påföljdsvalet.

Ärendebeteckning 42/15/73

Domkapitlets beslut är materiellt felaktigt med hänsyn till vad som tidigare har anförts angående 17 kap. 17 § kyrkoordningen. Domkapitlet åberopar Överklagandenämndens avgörande 50/2005 där man fastslagit att Missionsprovinsen ska betraktas som en ny kyrkobilddning. När det gäller tillämpligheten av 17 kap. 17 § kyrkoordningen saknar det betydelse om samfundet är en ny kyrkobilddning eller inte. Den åberopade rättsregeln ska tillämpas på samma sätt i förhållande till alla samfund som inte omfattas av kyrkoordningens regelverk. Sakligt sett är det samma bedömning om en präst i Svenska kyrkan leder gudstjänst i Missionsprovinsen som i något annat samfund. Den tillämpning domkapitlet nu gett rättsregeln är inte förenlig med regelns utformning och tillämpning.

Det bör även understrykas att domkapitlet vid tidigare avgöranden i ärenden som avser Missionsprovinsen endast funnit att ett djupt engagemang i Missionsprovinsen är oförenligt behörigheten som präst i Svenska kyrkan. Dessa tidigare avgöranden är rättskällor som är bindande för den inomkyrkliga rättsskipningen.

Att domkapitlet gett uttryck för en nytolkning av 17 kap. 17 § kyrkoordningen är inte en rättskälla och inte heller bindande för enskilda ämbetsbärare i Svenska kyrkan. Någon förändring i kyrkoordningen som föranleder detta avsteg från tidigare praxis finns inte."

Domkapitlet har begärt att överklagandet ska avslås samt yttrat följande:

"Ärendebeteckning 42/15/182

Stiftet har enligt 57 kap. 1 § kyrkoordningen tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och pastorat. I tillsynen ingår biskopens och domkapitlets granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften. Härigenom regleras domkapitlets allmänna tillsynsfunktion. Domkapitlet har genom denna bestämmelse getts möjlighet att uttala kritik mot en präst.

Domkapitlet har inte i beslutet 2015-12-17 på nytt prövat de omständigheter som var aktuella i det ärende som avgjordes 2009-05-14, § 98. Domkapitlet har dock haft beslutet som utgångspunkt för sin bedömning av Ragnar Blocks agerande med fortsatt uppdrag i annat trossamfund.

I domkapitlets beslut 2009-05-14, § 98, har domkapitlet tydligt uttalat att någon kyrkogemenskap med ömsesidigt accepterande av kallelse, vinning och ämbetsutövning inte finns mellan Svenska kyrkan och Missionsprovinsen och att Ragnar Block före det då aktuella engagemanget skulle ha rådgjort med biskopen och därefter skulle ha avstått från sitt uppdrag i Missionsprovinsen. Att det uppdrag Ragnar Block har lämnat Missionsprovinsen har bestått efter domkapitlets beslut är inget som domkapitlet tidigare har haft kunskap om. Domkapitlet har anledning att förutsätta att stiftets präster rättar sig efter de beslut som domkapitlet fattar, vilket innebär att Ragnar Block inte skulle ha fortsatt med uppdraget för Missionsprovinsen.

Ärendebeteckning 42/15/73

Domkapitlet vidhåller sin tolkning av 17 kap. 17 § kyrkoordningen. Detta innebär, menar domkapitlet, att de präster som leder gudstjänster i andra samfund än de som omfattas av bestämmelsen i fråga bryter mot avlagt vigningslöfte att troget efterleva kyrkans lag och ordning. Det 'andra trossamfund' som är aktuellt i ärendet är Missionsprovinsen. Domkapitlet ansåg det därför erforderligt att inledningsvis ange i beslutet att Missionsprovinsen är ett trossamfund. Det fanns ingen anledning för domkapitlet att i beslutet nämna även att samma bedömning skulle gjorts om präster leder gudstjänster i andra trossamfund än Missionsprovinsen. Domkapitlet finner påföljden väl avvägd."

Överklagandenämnden förordnade den 14 januari 2016 att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla, se beslut 2/2016.

Den 11 mars 2016 höll Överklagandenämnden muntligt sammanträde i ärendet där Ragnar Block lämnade muntliga uppgifter som i allt väsentligt bekräftade vad han anförde skriftligen.

SKÄL FÖR ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Av domkapitlets utredning och Ragnar Blocks egna uppgifter framgår att Ragnar Block lett gudstjänster i Mariakyrkan i Uddevalla och i Stigens kyrka den 21 juni 2014. Båda dessa kyrkor ingår i Missionsprovinsen som är en egen kyrkobilddning (se Överklagandenämndens beslut 50/2005). Enligt Ragnar Block har gudstjänsterna förrättats i enlighet med 1986 års kyrkohandbok.

Enligt 17 kap. 17 § kyrkoordningen får en präst i Svenska kyrkan leda gudstjänster och kyrkliga handlingar enligt den ordning som gäller i någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller i en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med. Gudstjänsten eller den kyrkliga handlingen får inte vara av sådan karaktär att den står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Bestämmelsen i 17 kap. 17 § kyrkoordningen ska enligt motiven ses mot bakgrund av att präster enligt löfte vid prästvigningen har lovat att följa Svenska kyrkans ordning. Bestämmelsen innehåller undantag från denna princip. Den måste förstås så att en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar *antingen* enligt den ordning som gäller i någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet *eller också* enligt den ordning som gäller i en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med. I båda fallen gäller att gudstjänsten eller den kyrkliga handlingen inte får vara av sådan karaktär att den står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Motsatsvis följer av bestämmelsen att en präst inte i andra sammanhang får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar på ett sätt som avviker från Svenska kyrkans ordning.

Språkligt skulle bestämmelsen i 17 kap. 17 § kyrkoordningen även kunna läsas så att en präst över huvud taget inte får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar utanför Svenska kyrkan annat än i de angivna fallen, även om han eller hon håller sig till Svenska kyrkans ordning. Det är emellertid svårt att tillägga bestämmelsen en sådan innebörd eftersom denna skulle sträcka sig betydligt längre än som påkallas av det uttalade syftet att ange i vilka fall en präst får avvika från Svenska kyrkans ordning. Med en sådan tolkning skulle det kunna hävdas att en präst aldrig får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar utanför en kyrka – t.ex. på ett sjukhus eller i någon annan institution – vilket inte kan vara avsikten.

Med hänsyn till att de gudstjänster som Ragnar Block har lett i Missionsprovinsens kyrkor såvitt framkommit har följt Svenska kyrkans ordning, kan Ragnar Block inte ha brutit mot bestämmelsen i 17 kap. 17 § kyrkoordningen och sina vigningslöften.

Domkapitlet har vidare lagt Ragnar Block till last att han fortsatt ett engagemang som kontaktperson för Missionsprovinsen i ett ärende rörande en enskild person, trots att domkapitlet i beslut den 14 maj 2009 uttalade kritik mot honom för att inte ha rådgjort med biskopen före sitt engagemang och avstått från detta. Enligt domkapitlet har Ragnar Block brutit mot vigningslöftet att "troget efterleva kyrkans lag och ordning" genom att inte ha avslutat detta engagemang.

I beslutet den 14 maj 2009 uttalade domkapitlet emellertid också att de konsultativa insatser som Ragnar Block hade lämnat Missionsprovinsen var att anse som tillåten rådgivning. Med hänsyn till den förhållandevis oklara innebörden av beslutet framstår det inte som särskilt anmärkningsvärt att Ragnar Block inte avslutade sitt engagemang som kontaktperson för Missionsprovinsen i ärendet. Överklagandenämnden anser att Ragnar Block inte heller i detta avseende kan ha brutit mot sina vigningslöften.

Domkapitlets beslut ska följaktligen upphävas.

Överklagandenämndens beslut får enligt 16 kap. 7 § kyrkoordningen inte överklagas.

Johan Munck

Johan Munck
ORDFÖRANDE

Lars Bjurstam

Lars Bjurstam
SEKRETERARE/FÖREDRAGANDE

I BESLUTET HAR DELTAGIT

**Johan Munck, Esbjörn Särdaqvist, Hans-Olof Hansson, Torgny Werger och
Ingrid Karlsson. Enhälligt.**

FÖREDRAGANDE

Lars Bjurstam

NÄRVARANDE UTAN ATT HA DELTAGIT I BESLUT

Kjell Kallenberg, Annika Borg, Ingrid Borgström och Maria Wetterstrand Hagström.

EXPEDITION TILL

**Klaganden genom ombudet
Motparten**
